

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre..... 5 frt — kr.
Fél évre..... 2 frt 50 kr.
Negyedévre..... 1 frt 25 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Bérmontetlen leveleket el nem fogadunk.

Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos árszámítás mellett a lap kiadó-hivatala által vétetnek föl.

UJPEST.

Társadalmi hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők

Budapest, Csömöri-ut 43. sz.

—Köz—

KIADÓHIVATAL:
hol az előfizetési pénzek és hirdetések felvételnek

UJPEST fűrdőház.

—Köz—

Kéziratok vissza nem adatnak.

Az „Ujpest“ olvasóihoz.

Midőn az „Ujpest“ szerkesztőségében személyváltozás állott be s a szerkesztést alólirott átvette, a lap elvei nem változtak meg.

Az „Ujpest“ mint eddig, ugy ezentul is a függetlenségi antiszemita-elvek alapján, a jog, igazság és méltányosság harciosa marad

Ez elvek alapján védeni fogja a polgári jogokat, követni az igazságot s méltányosságot, nem vesztve el szem elől, hogy e lap, mint kiválólag helyi érdekű lap Ujpest és környékének érdekeit különösen felölelni van hivatva s e célból közölni fogja a lap mindazon helyi érdekű eseményeket, melyek Ujpest és környékének lakóit közvetlen vagy akár csak közvetve is érdekelni látszanak.

Társadalmi rovatában, a társadalomnak egyes kérdéseivel nem elvont elméleti, — hanem gyakorlati uton fog foglalkozni, tekintettel különösen Ujpest társadalmi viszonyaira.

Ujdonságai mindig röviden, de gyönyörködtetőleg fogják feltüntetni a napi jelentékenyebb híreket s ujdonságokat — mig végre:

Tárca rovata szivnemesítő, lélekgyönyörködtető olvasmányokat fog nyújtani, melyeknek tárgyai a költészet világából, a tudomány tárházából s a tapasztalatok gyűjteményéből lesz merítve.

A szerkesztő, kinek eddig is sikerült több jónévű író a lap szellemi támogatására nézve megnyerni, mindent el fog követni, hogy a lap Ujpest környékének igazi jó barátja, nélkülözhetetlen házi olvasmánya legyen. Nem vesztí el szem elől soha, hogy különösen Ujpest nagy számu iparosainak s gyári munkásainak érdeke egészen különlegesek, más városok és helységek érdekeitől s azért ez érdekeket fogja a lap által képviselni, ezen érdekekért küzdeni s ha kell harcolni is.

A kiadó, kinek neve Ujpest lakói előtt köztiszteltetben áll már régi idők óta s áll ma is, nem fog kimélni semmi anyagi áldozatot, hogy a lap külső esinja is összhangzásban legyen a beltartalom becsével.

A lap mint eddig, ezentul is hetenkint és pedig minden vasárnap jelenik meg s intézkedett a kiadó, hogy vasárnap reggel már minden előfizető s olvasó kezeiben lesz a lap.

Midőn tehát addig is, mig a lap megalapító tulajdonosa s szerkesztője Sztérenyi Bertalan újból kezei közé veheti e lapot, a most elmondott elvek alapján alólirott fogja azt a közönségnek kiállítani, a nagy közönség fog bírálatot mondani a felett, ha vajon a lap homlokán bevallott elvekhez hiven teljesíti-e kötelességét; — mi iparkodni

fogunk az olvasó közönség elismerését kiérdemelni s azért bátran kezdünk a munkához meg lévén győződve, hogy munkálkodásunk, fáradságunk s törekvéseink jutalma a közönség elismerése leend!

Mit hogy elérhessünk, kérjük a közönséget a lap iránt eddig tanusított érdekességét tartsa meg jövőre is, mert csak ugy lehet az eszméket diadalra vinni, ha a szellemi munkások törekvését a közönség anyagi áldozata támogatja.

Palotay Ákos,
az „Ujpest“ szerkesztője.

„A munkás méltó az ő bérére.“

Kétségtelen, hogy az arczája veritékével kényerét kereső munkás osztály sorsa Magyarországon még ma a tizenkilenczedik század utolsó felében sem olyan, minőt a művelt világtól méltán követelhetnének meg.

A munka keresett tulhalmozottsága, mely épen nem áll arányban a munka kínálatával, annyira leszoritja a munka értékét hogy méltán kiálthat fel a munkásosztály „Isten csodája, hogy még él.“

A beözönlő s leteleplő munkaerő oly nagymérvű, hogy a munka adóknak nem lévén annyi munkájuk, mint mennyi munkaerő kínálkozik, azon kényszerhelyzetbe jut a munkaerő, hogy lefelé kell nyomnia önmagának munkadíját.

A különböző munkaágakban, legyen az bármely iparszakma is, a munkáskéz oly sok, hogy azt munkával ellátni a legjobb akarat sem képes — s így a munkadíjak súlyedése önként magától következik be; — s ez pedig nem jól van így ahogy van, mert ez által a közelszegényedés, a nemzeti elszegényedés áll be, mit egy országnak nemzetgazdasági szempontból eltérnie nem szabad nem lehet.

Hol a munkáskéz meg nem kapja a kellő díjat, hol a munka nem szerzi meg a megélhetés lehetőségét, ott az ország zöme elszegényedik s ez elszegényedés kihat az állam kerekének forgásaig. Hol a munka nem találja meg jutalmát, ott az adózási viszony a lehető legrosszabb s hol e viszony rossz, ott az állam kereke nem foroghat, mert hiányzik kenőcse, — világot forgató — pénz.

Hanincs munka teremteni kell. Teremteni azért, hogy legyen munka kínálat s ez által a munkás kéznek jutalma s ekkor lesz anyagi jólét, lesz szorgalmas jólétnek örvendő munkás osztály, szilárd lesz az adózási viszony s az államháztartásban nem lesz oly hézag, melyet évről-évre csak hiánylatlalt jegyezgetünk fel.

Teremteni kell munkát.

Ott van a példa Angliában, Amerikában, hol a beözönlő s meglévő munkaerő

mellett, mely haladja a mi munkaerőnk, nincs nyomor, nincs inség, a munka megtalálja bérét és van jólét lefelé, felfelé.

S miért? Mert az állam teremtett munkát, teremtett foglalkozást a kínálkozó munkaerőnek.

Megnyitotta a föld gyomrát, kiaknázza annak kincseit, felszínre hozza a föld keblében elrejtett vagyont s munkás kezek feldolgozása által értékesíti az értéktelen kődarabban századok óta rejtőzö értékes érczet.

Megépíti a gyárakat, melyek egész városokat alkotnak s melynek zakatoló gépe mellett ezer és ezer munkás végzi jó kedvvel, örömmel a méltó bér biztos tudatában munkáját.

Építkezéseket foganatosít, melyeknél a belföldi munkaerő elégséges anyagot talál, értékesíteni munkáját s ez által teremteni magának és családjának jó létet.

Az állam szükségleteit belföldi iparosokkal végezteti, alkalmat nyujtva ezeknek egy részről a versenyre, jobbnál jobb tárgyak előállítására; más részről anyagilag támogatva az iparos osztályt, hogy az ügy önfentartását lehetővé tegye, valamint polgári kötelezettségeinek is eleget tehessen s ezáltal az állam segít a munkáson és közvetve az által önmagán is.

Ez így van Angliában s Amerikában? Bányáink nagyrésze elhanyagolva, elpusztítva hever, a föld kincse a sötét üregekben eltakarva értéktelenül nyugszik.

Gyáraink nagy része a tulterhelt adó s egyéb kötelezettségek sulya alatt zárva van, kéményeiből évek hosszú során nem csap fel egy árva füst; a gyáros más foglalkozáshoz nyul; — s ő ki eddig száz és száz munkásnak adott kényeret, most maga kenyérekereket után néz.

Építkezéseink, bár a fővárosban épült néhány ház felemelése által lendült valami; de ez mind semmi ahhoz képest, mit a magyar munkaerő megbírna. Allami építkezéseink pedig vajh, mi ritkák s ekkor is ha ilyen előfordul, idegen kéz, idegen munkaerő végzi! Csak tekintsünk szét a folyamatban levő munkáknál, mindenütt megtaláljuk szavaink igazolását.

Az állam szükségleteit csak elvélve nagy ritkán kapják meg belföldi iparosaink, rendesen azt állítván, hogy a belföldi iparosok nem képesek ugy előállítani valamit, mint a külföldiek. Ez nem áll. Nyissák meg csak a versenyt, adjanak módot a magyar iparosoknak, hogy termékeiket bemutathassák, meg fogja látni az állam, hogy ezek nemcsak méltó versenytársai lesznek a külföldieknek, hanem azokat tul is haladja; de adják a munkát egyenesen az iparosok kezébe s nem zsidó közvetítő szállítóknak, kik a munkabért lenyomva lehetlenné teszik,

hogy a munkás szép, jó, tartós munkát mutathasson fel. S ha ezt fogja tenni a kormány meggyőződik, hogy jó munkát kap, a munkás osztály, — mert a munka méltó az ő bérére, — megkapja díját s lesz jólétnek örvendő munkás osztályunk, mely alapját fogja képezni a közjólétnek!

Palotay Ákos.

Polgári és kereskedelmi iskolát Ujpestnek.

A múlt hóban lezajlott közoktatási vita sok dologban bizonyult már is üdvösnek. A felmerült nézet eltérések dacára is, az országgyűlés képviselői mindnyájan a nevelés, a közoktatás horderejét, annak fontosságát hangsúlyozták, s nem egy életre való eszme, avagy annak megoldása lett sikerülten indokolva.

Közgazdasági szempontból is fel lett tette az iskola küldetése a méhészet, gyümölcsfa és selyemhernyó tenyésztés megkedveltetése, illetőleg elterjesztése néptanítóink ügybuzgóságától függ. Az értelmi képzés, nevelés mellett bizony nem kicsinyelendő; mennyiben képes a tanító különösen kisebb községekben, a nép anyagi felvirágoztatására, s ezáltal a maga helyzetének is javítására közremunkálni? Nem feledve bár szemünk előtt soha a nevelés oktatás öncélját, mégis kell, hogy a gyakorlati életre figyelemmel legyen már maga az előiskoláztatás is. Az életre nevelés elve nem azért foglaltatik a paedagogia szótárában, hogy azt elzárva rejtegetjük.

Igy az elemi iskola mellett különösen az ipariskolának jut fontos feladat társadalmunkban — ép Ujpesten, hol a lakosság főleg iparüző. Ennek célirányos fejlesztésére, különösen pedig gyakorlati irányítására hívjuk fel az illető hatóság figyelmét.

Ujpest másrészen elővárosa, bapuja Budapestnek. Kereskedelme, lakosságának száma és intelligenciájára való tekintetből mindjárt szembe tűnő, hogy középiskolája, kereskedelmi iskolája nincs. A közoktatási vita alkalmával hallottuk, hogy a miniszter oly helyeken állít fel felső népiskolákat és polgári iskolákat, hol hallgatók alig-alig akadnak. Mi nem abban látjuk ennek okát, mintha népünk érzéketlen lenne a felsőbb s egyáltalában az iskolai oktatás iránt, mint inkább abban, hogy a hely megválasztásában nem voltak az illetők kellő figyelemmel a nép gyakorlati szükségletére.

AZ „UJPESTI” TÁRSZÁJA.

P. Irma emlékkönyvébe.

Ha kis patak zokogva futja medrét
Vidám dalával a pacsirta zeng,
Ha hús liget nyújtja szivednek enyhét.
Lelked fájdalom hullámitól reng,
Néma szavát, ha természet hallatja,
A kék mennyet, a lebegő tavaszt
Veri vissza lelkednek szívárványa.
Jusson eszedbe, hogy csak addig élünk
Mig elvonul az álmadozó ifjkor;
Mert a forró nyár hervasztja virágát,
S a haldokló ősz
És a merev tél
Gyászra képét tükrözi vissza.

Iván Jenő.

Két sziv idyllje.

Elbeszélés.

— Irta DRUMÁR JÁNOS. —

A sz. — i. temető egyik alacsony hantjának keresztjén fekete fátyolt lenget a szél.

Olyan fájó az a kép, mikor az ősz hűvös szél a magas jegenyéket megrázva fájdalmas panasza kézzel, azután fölkapva a sárga, lehullott leveleket, végig sir a hantok között, megmecsókolva az elszáradt koszorúk könnyű szirmait.

Könnyező leányka hajol a sírdomb felé. Oldalán borús arcczal áll egy karsu ifju, karját kedvese dereka körül fonva.

Ifju viruló tavasz az örök tél hazájában...

Mint mindenben, úgy a közműveltség általánosításában és elterjesztésében is a fővárosból kiindulva sugarakként kell annak a legutolsó falucskába is bevilágítani. A törvény 5000 lakos után polgári iskolát kíván felállítani, s úgy tapasztaljuk, hogy 10,000 lakossal bíró lakosaink középiskolával bírnak általában; — míg Ujpest felül 17 ezer lelket számlálva, a főváros közelében, de mégis elég távol középiskolától, sem gymnasiuma, sem polgári fi- és kereskedelmi iskolája nincsen.

Ujpesten, hol a lakosok a közép osztályhoz tartoznak nagy részben, hol az óhaj ugyyszólván középiskola után a legterjedtebb: erre kívánjuk az illetékes hatóság figyelmét felkölteni.

Jöjjenek s győződjenek meg róla, hogy e minden ízében igazi magyar nép méltó a gyámoztatására — bir érzékkel szellemi szükségletei iránt, s ha látni fogják a fővárosba siető tanuló ifjuság sokaságát, de ha meggyőződnek arról, hogy ennek áldásában ép azok, kik a fővárosból itt kénytelenek lakni, s a gyárakban alkalmazva lévő tisztviselők gyermekei vannak kizárva: minden esetre be fogják látni, hogy Ujpesten polgári iskola, kapcsolatban kereskedelmi iskolával, égető szükség ma már.

Még pedig különösen hangsúlyozva polgári és kereskedelmi iskolára van népünknek szüksége. A középosztály leginkább ennek érzi szükségét, hogy gyermekeiből értelmes iparosokat, ügyes kereskedőket, kereskedő és gyári hivatalnokokat nevelhessen.

Ez ügyben ismételve felhívjuk az érdekeltek figyelmét, erre törekedve nem szemünk megjövőben sem szavukat felelelni.

P a e d a g o g u s . *)

A halásziati törvény.

Alig hozatott közelébb egy-egy törvény, mely Ujpest lakosságát közvetlenebbül érdekelné, mint a halásziati törvény.

A Duna balpartján, a Dunaága közvetlen közelében terülvén el Ujpest, ennek egyes polgárai, kik a halásziattal foglalkoznak, csak örömmel vehetik tudomásul, hogy a törvény oltalmazza az ő keresetforrásukat, mi eddig nem történt.

Törvény határozza meg, mily feltételek mellett lehet és szabad a halásziatot üzni, szabad

*) E szakavatott s helyi viszonyainkat teljesen feltüntető cikket, egyik fővárosi jeles tanító tollából közöljük, ki ezentul is többször fogja lapunkat érdekes közleményeivel felkeresni.

A szerkesztő.

— „Szegény anyám! fáradtan dőlél hideg sírodra. Vajjon nyugalom száll-e szivedre, ha látod leányodat boldogan?”

Hideg szellő tette rezgővé a könyvecseppet, mintha felelet lett volna a tulvilágról.

— „Bár boldogságom is oly végtelen lenne, mint szenvedésem!”

— „Ha egyszer kigyullad északnak delejes fénye, bár előbb mély éjszaka borult Norvég fiára, e fény nem hamar tűnik le.”

— „Oh én félem az éjt, mely talán örökre elszakít egymástól.”

— „S miért ne lehetnének egymásé?! Nem eleget szenvedtünk-e még. Multunk, jelenünk mind összefolyva. Anyát veszítél te, én atyát, — hantjaik felett szívet cseréltünk.”

Gyengőden vonta keblére a szeretett leánykát az ifju s megcsókolá tiszta homlokát

— „Beszélj szerelemtől, — örökké tartó igaz szerelemtől itt a mulandóság országában.” Szerelemesem simult a kedves lányka a szeretett ifju keblére.

— „Angyalom, mondd, ne kinez, — mi az mi oly elfoglalttá teszi kérdéseidet? Talán gyanu férközött szerelmünk közé, vagy a jövőt féled? Az égre kérlek, mi bánt?”

— „Engedd, hogy adós maradjak a felelettel. Nehéz a szó mit ki kell mondanom. Elég, ha késve mondom is.”

— „De kinezőbb minden gyötrelmenél a kétes hallgatás. Látnom a felhőt a kedves homlokodon, a nélkül hogy jogom lenne elúznom onnan. Ha szeretsz, úgy közdöl aggodalmidat.”

és lehet a halakat kifogni, nehogy ezek elpusztitassanak s mint az eddig is volt, kénye-kedve szerint pusztitson mindenki a vizek lakói között.

A dynamittal való halásziat főleg a hegyes vidék legkedvesebb halait a pisztrángokat ma már csaknem egészen kipusztította, ennek a hozott törvény elejét veszi, de elejét annak is, hogy az ivarozás ideje alatt ne üldöztesse a halak mert ez által a szaporodás van megakadályozva, s végül elejét veszi annak, hogy az apró halcskák kifejlődésük előtt kihalásztassanak, s a hal létszáma minél kisebbre szorítsassék le, megakadályoztassék a kifejlődés.

De van aztán e törvényben oly dolog is, melynek gyakorlati értéke aligha lesz, mert azt szerintünk gyakorlatban keresztülvinni alig lesz lehetséges.

A törvény meghatározza ugyanis, hogy mily nagyságúnak kell lenni az egyes halmemeknek, melyeket kifogni szabad s a mértéket meg nem üti a kifogott halat ismét vissza kell bocsájtani a vízbe.

Ez kissé furcsa. Ha a halász halászni megy centiméter mértéket kell magával vinnie, hogy ott a helyszínén azonnal megmérje a halat s ha egy fél centiméter hiányzik a törvénykövetelte hosszúságból, vissza kell bocsájtania a vízbe.

Ne már feltéve, de meg nem engedve, hogy a halász magával viszi is a centimétert és meg is méri a kifogott halat, bármily lelkiismeretes is az a halász, azért hogy egy félcéntiméterrel rövidebb a hal, mint a törvény előírja, alig fogja azt a halat ismét visszabocsátani a vízbe.

S ha ezt nem teszi, mi történik.

Beviszi a piacra eladni, s itt előveszik a piaci ellenőrök, s elkobozzák a halat s a szegény halász munkája s ideje, mit eltöltött kárba vész.

De érdekes lesz az is, mikor a piacon a piaci ellenőrök egyik halásztól a másikhoz fognak járni s ott aztán centiméterükkel megméri a halakat s vitatkozni fognak a halászzal, egyik másik hal felett, mely nem üti meg a mértéket, a halász pedig erősíteni fogja, hogy egy fél centiméter sem hiányzik abból a méretből, mit a törvény kíván. Lesz aztán népesödület s nagy mulatság a piacon.

E részben az ellenőrzési részében tehát a törvény javítandó lenne, mely különben mint mondtuk jó és a szükséges kívánalmaknak megfelel s főleg Ujpest lakói közül nagyon sokan örömmel vehetik e törvényt.

Nem lehet célunk, ez a lap iránya sem engedi, hogy itt a törvény felől részletes ismertetéseket, vagy épen bírálatot mondjunk, mi csak jelezni akarjuk, hogy e törvény keletkezésével

— „Kívánod, hogy őszinte legyek; — jó, megteszem. Elkarnak szakasztani tőled. Irigylük boldogságomat. Nekünk nem szabad egymást szeretnünk.”

— „Édes kis szerelmem! Ily bohó gondolatokkal kinezod magadat. Hát van-e hatalom, mely elszakítna szivedtől. Van-e akadály, mely képes volna előlem elföldni arcodat?! Jer szívmemre egyetlen boldogságom. E csók legyen néma esküje annak, hogy minden gátot lerombol kedvesed karja.”

— „Hogy forrón szeretsz azt tudom s hogy fájna néked elvesztésem azt is mondtad, de kérlek, ne vedd oly könnyelműen a helyzetet. Tudod, hogy árva vagyok. Mostoha anyám szavát kell követnem, nem szívemét. Látod amott a napot, most hanyatlik a bércek alá. Mig bucsusugarait ránk veti — tied vagyok; ki tudja aztán lát-hatsz-e még.”

— „Istenemre, a hang, melylyel beszélsz átjárja velömet. Igazad van. A kényszer szava előtt hajolnunk kell. De ne feledd, hogy e sziv folyton ég s egykor diadallal jó érted szerel-mesed.”

— „Sokkal messzebb az idő, hogysem jogot tartana hozzá a remény. Nem kívánom, hogy e kétes gondolatnak hódolj. Siess feledni. Ha elrepül az illat, visszamarad a hulló szírom, melyeknek mindenik lapjára egy boldog napot jegyzett as emlékezet. E hervadó virág az enyém marad. Az én nevem: lemondás.”

— „Ne beszélj így. A szó égeti lelkemet. Mig az égről az utolsó csillag le nem fut, addig

több eddig a halászok érdekeit sértett dologban segítve van s jelezni akartuk azt, hogy az elméletileg helyesnek látszó törvény gyakorlatilag nem mindig vihető keresztül, azért itt is a méretekről szóló részt, valamint az ellenőrzési részét is olyannak tartjuk, mely a gyakorlatban keresztülvihető nem lesz.

Jó volna tehát a törvény elméleti részét, a gyakorlati keresztülvitellel összehangzásba hozni s akkor egy törvényünk volna ismét, mely a nép érdekét a halászok speciális érdekét tartva szem előtt, legalább a nép ezen osztályának érdekeit védené s előmozdítaná.

Ily törvényt örömmel üdvözlünk mi is, kik az igazság érdekében emeljük fel szavunkat mindenkor.

Egy jogász.

Különfélék.

— Lapunk szerkesztője, ki a fővárosban bent lakik azon okból, hogy elvtársainkkal, akkor, a mikor szükséges érintkezések, minden héten vasárnap délelőtt kijön Ujpestre, s az egész délelőttöt itt fogja tölteni, miért is azon elvtársak, kik vele érintkezni óhajtanak, a mondott időben Fridmán kiadó ur lakásán feltalálhatják.

— Az ujpesti függetlenségi kör f. hó 12-én tartja táncvizalmát a kör helyiségének felszerelésére Özv. Vilburgerné (főnt 31. sz.) helyiségeiben; a talp alá való Feszka Pista helybeli jóbirtú zenekara fogja huzni. Személyjegy 80 kr., családjegy 1 frt 50 kr. A multság igen sikerültnek ígérkezik.

— A községi előjáróság figyelmébe. Kérjük a község előjáróságot legyen szives a következő dologban intézkedni: Miután a helybeli u. n. kis Dunában a Duna csekély vizállása folytán a víz annyira lepadt, hogy a halak minden erőfeszítés nélkül megfoghatók, találkoznak lelketlen emberek, kik kosár számára hordják a halakat. A mennyiben ez törvényt sértést képez, s így a halászati törvény pontjaiba ütközik, kérjük a községi előjáróságot, legyen szives a lelketlen embereket köteleességeik tudására kényszeríteni.

— Nicolich Sándor, legújabb egy új hymnust írt „magyar-osztrák egyesülés” czim alatt, mit ő felsége a királynak ajánlt. Még a felelet nem érkezett meg; mint halljuk a feleletől függ, hogy megmarad-e a czimlap.

— Tréfás jelenet a népszínházban. Egy fiatal tehetséges zenészünk, különösen a nők kedvence, tréfás ötleteivel mulattatta a kis számú

kedvesed hü marad. Míg e kis pataknek utolsó habja el nem enyészik, élttem addig a tied.

Az én szerelmem soha ki nem fog aludni, tulsírja az a föld porát. . . .

— „Visszhangot ad minden szavad s bármily hamar vonod is vissza azt, szívem nem szűnik meg téged szeretni. Sok küzdelem vár reád, sok szenvedés reám. Kísérjen imája annak, kinek te mondtad, hogy: szeretsz. De elég lesz. Alkonyodik. Nyujtsd még egyszer ajkad, hadd szívjak vigaszt a nehéz napokra, üdvöt kétes sorsomra.

— „Oh maradj még. Fáj a gondolat téled elválni csak rövid idő: e is. Ne hagyj el.”

— „A kényszer parancsol és hív. Mennem kell. Szakíts egy-egy pillanatot emlékezetemre. Ha találás utadban hervadó virágot csókold meg azt s gondolj reám.”

— „Ha érzed mint lopózik jkidhoz a zepbir, ne üzd el onnét s mondd, kogy szeretsz, mert e szellő sohajom lesz.”

Ha látsz gyöngyvirág kelyhében harmatot ragyogni, szárítsd fel azt, mert e harmat könnyem leszen.”

— „Ha halod a csalogány fájós dallamát, haligaad meg azt, mert néma keservem az.”

— „Ha látod, mint lopózik be ablakodon a holdsugár, körülcsokolva fártid, megölelve szép nyakad emlékezz reám, mert e sugárral lelkelem látogat.”

— „Ha érzed homlokodon csókját a napsugárnak, mely a borus egen szívárványt teremt derüljön ki arcod is, mert e sugárban szerelmem van jelen.”

csinos nőkből álló társaságot a páholy folyosón, mialatt benn a színházban a „Savoyard leányok” előadása folyt. M. K. gr. páholya felé: „Ah, nagy gyűlés?” „Igen, conferencia” — vág vissza a fiatal ember. „Ugyan miről?” „A Congó kérdérről.” — Mikor aztán belép a páholyába, kéri a csinos páholy nyitogató nőtől: „Ki ez a fiatal ember?” Ez meghallja s meglehetősen hangosan kiált felé: „Zenearistokrata” (Derűtség.) Szalad oda az öreg Horváth néni: „Hejh! Uram-őcsém, nem szabad ám evvel így beszélni, hisz ez gróf. Ez kihívja magát duellingra! (Ujabb derűtség.)

— Egy rendőrtizedes öngyilkossága. Nagy izgalmat okozott ma déli egy órakor a Gyöngyutczában egy rendőrtizedes öngyilkossága, melyről a következő részleteket irhatjuk: Egerer János rendőrtizedes ez év első napja óta lakik a Gyöngyutcz 10-ik számú házban, hol egy konyhának is használt szobát birtalában. Csak keveset tartózkodott otthon felesége s egy éves kis fia körében, mert szolgálati teendői többnyire távol tartották. Délben azonban rendszeresen hazajött ebédelni. Ma délben is a szokott időben fél 1 órakor jött meg, s egész vidáman köszöntötte családját és házbeli ismerőseit. Felesége ebéddel várt rá, de ő az asszonyt egy üveg vörös borért a közeli kocsmába küldte. Az asszony el is ment s fiacskáját a bőlesőben hagyta, alig mult el azonban egy pár perc távozása után, midőn pisztoly durranás ijeste meg a szomszéd szobában ebédelő szállásadó családot. Hirtelen felugrottak s mindannyian a konyhába siettek, hol véres látvány tárul eléjük. A tüzhely mellett ülő helyzetben kuczorgott Egerer s homlokából csak úgy patakzott a vér. Kezében még egyre tartotta a hatlövetű rendőri revolvert, melylyel magát jobb szeme mellett homlokra lötte. Rögtön lefektették és orvosért a közeli Rókus-kórházba küldték, mire azonban az elősietett, akkora a szerencsétlen már kiadta lelkét. E közben felesége is hazaérkezett, s képzelteti megdöbbenését, midőn az udvaron férje esetéről értesült. Az okot, a melyért a boldogtalan öngyilkosságra vetemedett, nem is sejtik. Fizetéséhez mérten szerény viszonyok között élt s feljebbvalói is meg voltak elégedve.

— Folyó hó 14-én a „Nándor” betegsegélyző és temetkezési egyesület táncvizalmát rendez, személyjegy 1 frt, családjegy 1 frt 50 kr. Jegyek kaphatók Fridmann József fürdő tulajdonos urnál.

— Egy állatias büntettről nyertünk tudomást, melyet az ujpesti rendőrbiztos a közel multban egy szegény 15 éves leányon, a községszerte ismert lelketlen és gonosz leánykerítő

Kigyultak köröskörül a láthatár falvai . . . Orpheus lantot vett kezébe s dallal kísérté az ágyuk dörgéseit.

A dicőség fényes balzsammal gyógyítja a hősök sebeit. Messzire ragyogtak azok s sokan irigyelték e szép érdemrendeket s siettek oda, hol azokat szerezni lehet. Megrakva tértek vissza.

A kis Graecia félisteneket támasztott. Leonidas kis hada pedig ott harczott Erdély bércei alatt. Vele volt a harc, vele volt a dal istene. Ajkáról a dalt messze visszhangozák a bércek, legiók termettek föld alól Szavára fényes nap derült Spártára. Kibukkant napja a szabadságnak.

Szabadságnak, népek szerelmének napja Mikor minden szív egyszerre dobban.

A xerxesi had kopjaival elhomályosítá a napot. Arnyékban, nem sötétben harcolának. Az ágyuk dübörgését bámulva hallgatta Európa s nézte, mint viv a fiatal oroszán az északi medvével s a fekete-sárga sással.

Kinyitá örökös könyvét a hir és irt bele. . .

Mikor oda ért, hogy be kellett volna írnia a thermopylaei áruló nevét, inkább becsukta könyvét. A lant elnémult, a kardok tompává váltak s nem fogtak többé; az éjszaka is ráborult a házra. Ekkor a két nagyhatalom ráteríté a gyászleplet s egy nemzet a koporsóba volt zárva.

(Vége következik.)

Straubné segítségével, ennek lakásán erőszak alkalmazása mellett elkövetett. A mennyiben ez ügyben kriminális feljelentést tettünk, most egyelőre csak annyit hozunk nyilvánosságra, hogy ugy az erőszakkal megbecstelentett, Straubné lakásán 4 napig fogva tartott szerencsétlen leánynak, ki is mi létét és lakását, mint annak szüleit sikerült megtudnunk.

— A tanév megkurtítása a fővárosi elemi iskolákban hosszas agitálás után ma határozatba ment a fővárosi közgyűlésen. — Békey Imre tanfelügyelő kijelentette, hogy szerette volna, ha a tanács e tárgy előterjesztése előtt az illetékes iskolaszékeket és közokt. bizottságot meghallgatta volna. Bizony nagy baj az, ha 6300 gyermeknek tanéve megrövidítetik, e gyermek 4 hó alatt elfelejti azt is, a mit egész évben tanult, a tanúgynek mind ebből nagy hátrányai vannak; szóló a közoktatási minisztertől direkt rendeletet a tárgyra vonatkozólag nem vett (mozgás), de szóbelileg értekezett Trefort urral, a ki azt mondta, hogy ily intézkedés absolute nem helyes, de mégis tekintve a kiállítást, beleegyezik abba, ha május végétől szeptember 10-ig záratik be a kérdéses nyolcz iskola. — Utána mérő János szólt, utalva az országos kiállítás nagy jelentőségére hazánk iparái illetőleg és a tanács javaslatát egész terjedelmében elfogadni kért. — Dr. Fülöp Károly és Sággy Gyula felszólalásai után a közgyűlés elhatározta, hogy olcsó lakások berendezésére a kizemelt 8 elemi iskolát átengedi és a tanévet május végével ezen iskolákban bezárni határozza olyképp, hogy az új tanévet ismét szeptember 10-15-én nyitják meg. Hát Ujpesten mit fognak csinálni a tanévvel?

— A perecz tolvaj. A nyugdíjazott színész, háztulajdonos, községi előjáró, kálvinista hitközségi elnök, állami iskolai gondnokügyi tag és még egyéb hivatalokat viselő Szilágyi által lopott perecz ügyében Schaffer József vendéglős urat nyilatkozatra kértük fel, a mire ő következő magy nyelvből hűen átültetett német levéllel válaszolt: „Tök. Sztéryny Bertalan szerkesztő urnak helyben! A perecz tolvajlásban történt becses mogkeresésére polgári becsület szavam mellett kinyilatkozatom, hogy a Szilágyi által elkövetett tolvajlás, tényleg káromra 6 napon keresztül megtörtént. A megfogyott rendszeresen fűzött tolvajlást nyilvánosan csak a hatodik nap fedeztem fel — Ennyit az igazság beigazolására. Kiténő tisztelettel maradok, Schaffer József vendéglős.” Ehhez bővebb kommentár nem szükséges.

— Lopások. Székely Bertalan helybeli keresztény szabónak legénye mult hó 29-én ellopta téli kabátját az abban lévő tajt szivar szipkával együtt. Ugyanezen napon a „Vörös lámpához” címzett mulató házban Ferkó István ezüst óráját és lánczát lopta el ismeretlen tettes. F. hó 4-ikén virradóra pedig a Vilbuégerné által kitett álarcesz bábót lopták el. A tetteseket a rendőrség körözi.

— Egy zsidó mészáros, ki egészségtelen marhahúst árul. F. 1-én hó Schwarz Lipót helybeli zsidó mészáros Rákospalotára ment beteg marhát venni és azt levágta itt nálunk előadásra, miután e ténykedésében a helybeli vágóhid gátlá. Leölve a marhát boncolásához kezd, de szerencsétlenségére két palotai mészáros u. m Fehér László és Ubrankovics György a gaztett színhelyére érkezett. A zsidó mészáros elkezdett hűledézni, s a marhát feltéve kocajára bejött Ujpestre, s már azóta egészségtelen marhahussal traktálja vevőit. A zsidót, ki egészségtelen hússal akrja keresztény polgártársainkat a másvilágra elküldeni ajánljuk a hatóság figyelmébe, mert a zsidó mészáros azon felül hogy még egészségtelen húst árul, még az előjáróságot is csalja, a mennyiben nem fizeti a vágóhidnál szokásos fizetendő díjat.

— Egy gonosz zsidó áldozata. Keresztény János timár polgártársunk, Zimmermann zsidónak öldöklő mérges pálinkán szerzett „ghető” forma házában lakott, melyből azonban megunva a zsidók terjesztette bűdhödöt inficiált levegőt, mult év november hó 1-én kiköltözött. A kiköltözés alkalmával a zsidó „háziur” észre vette, hogy a Keresztény János által lakott szobának egyik ablakai betörve lévén, ismert zsidó pökhendiséggel követelte a tört ablak tábla megfizetését. Keresztény János azon kijelentésével, hogy ő az ablakot nem törte be, hanem már úgy törve találva azt beköltözésével a lakba, a fizetést természetesen megtagadta. Ekkor heves szóváltást

idézett fel a zsidó, a minek vége az lett hogy az éi-
hetetlen, nyomorult, szegény emberek zsirján meg-
zott, komisz lengyel kaftános zsidó pálinkás, neki
rontott a szegény áldott állapot-
ban volt asszonyának és őt agyba
főbe ütlegelni kezdte. — Keresz-
tényne ezen tetteles brutalitása ellen magát védendő
felkapott egy kis faapritó baltát, — a mi azonban reá
végzetessé vált, — mert amint a gonosz zsidó a baltát
a kézben látta, azon kiáltással, „vajgeschrien meg-
akharnak öblni“ kerekét oldott és futott egész a
büntető járásbírósig, hol Keresztényné ölési
szándék miatt panaszt emelt. Az
e napokban megtartott végtárgyaláson, egy pár huro-
kon fogott zsidó tanuk, terhelő vallomása következté-
ben, a büntető járásbírósig szegény Keresztényné 1
napi elzárásra és 2 frt pénzbírságra elítélte.

— A kisdédek érdekében. Egyik Duna
meléki megyében nagy mozgalmat indítottak
meg az iránt, hogy a szegény sorsu munkások
kisdédeiről, ha a szülők távoznak hazulról gon-
doskodva legyen és e czélből bölcsődéket állí-
tanak fel minden községben, eddigelé már
csak egy szolgabírói járásban harmincz ily böl-
csődét nyitottak meg. Igen helyes eljárás, jó
volna, ha a mai megyei hatóságunk is magávé
teuné ezt az eszmét s minden községben állí-
tana fel ily bölcsődéket, mert szükséges, hogy
a szegény munkás nép gyermeke ne maradjon
otthon felügyelet nélkül akkor, mikor a szü-
lők munkára mennek, mert ez által sok baj-
nak eleje van véve.

— A hadmentességi díjvallomások be-
nyújtása ügyében felhívja a fővárosi tanács a
főváros területén tartózkodó hadmentességi díj-
köteleseket, hogy a lakásuk szerint illetékes
adókerületi adó-számveteli hivataloknál jelent-
kezzenek s vallomásaikat írásban nyujtsák be.
— Egyszersmind figyelmezteti a tanács a fővá-
ros polgárait, hogy az adó-bevallások határideje
február 8-áig az ismét meghosz-
szabtatott.

A kivégzett hagyatékát árverel-
ték. Nem mindennapi árverés volt tegnapielőtt
Bécsben. A „nők gyilkosának“, a kötél által ki-
végzett Schenk Hugónak hagyatékát árvereztette
a büntető törvényszék. A hagyaték egész értéke
156 forintra volt becsülve. Tömegesen jelentkez-
a vevők az árverésnél, hogy a világhírű lett
gyilkos hagyatékából egy darabot megvehesse-
nek s úgy felhajtották az árakat, hogy a becs-
áron felül kétszeres árban is vettek meg egy-egy
ruha darabot, egy-egy fehérneműt, ékszer s
egyéb apróságokat elannyira, hogy az árverési
bevétele a hagyatéki becsárt csaknem kétszáz
frttal haladta túl.

— Elfogott kereskedő. Nem csekély fel-
ünést keltett tegnap Bécsben, Simeykál Flóriánd
ruhakereskedőnek elfogatása, s midőn a csőd-
leltárt felvették, kitűnt, hogy passivái meg-
haladják a 7000 forintot, míg aktivái alig
tettek 1000 ezer forintot hogy hamis, vagy
legalább is vétkes a bukás s ezen gyanu alapján
tegnap a rendőrség a törvényszék megkeresésére
letartóztatta. A hitelezők azt állítják, hogy
Simeykál meglévő értékének nagy részét a hite-
lezők kijátszása szempontjából elikkasztotta.

— Népünnepély Tancsics Mihály emlékére
A főváros több jelentékeny polgára összeállott s
elhatározták, hogy folyó év márczius 15-én nagy
népünnepélyt rendeznek Tancsics Mihály emlé-
kére, s e czélből egy 100 tagu bizottságot szer-
vezett. Szép a nemzet kegyelete, s mikor a polgá-
rok egyes jelesek emléket tisztelik meg kegyele-
tük nyilvánulásával akkor mindig magukat tisztel-
tik meg, — s Tancsics megérdemli a polgá-
ragságtól, hogy emléke el ne mosódjék soha, s
erre nézve legalábbis minden évben meg-
újuló emlékünnepélyek rendezése. Nem kételkedünk,
hogy a főváros polgárai által rendezendő nép-
ünnepelen, Ujpest polgárai is tömegesen fognak
részt venni.

— Meglopta az anyját. Herman Fe-
rencz fiatal embert, aki édesanyjának 2600
frttól szóló takarékpénztári könyvét ellopta, a
pénzt az esztorgomi takarékpénztárból felvette
s Esztorgomból megszökött, tegnap délután a
fővárosi rendőrség kinyomozta s az Orient szál-
lóban letartóztatta.

Felelős szerkesztő: PALOTAY ÁKOS.

Kiadó: FRIDMAN JÓZSEF.

Nyílt tér.*)

Nyilatkozat.

Alólirott kedves kötelességemnek tartom
kinyilatkoztatni, hogy köztem s Kovács Fe-
rencz váci segéd-szolgabíró ur közti párbeszéd
ugy a mint az az „Ujpest“ című lap f. évi
5-lik számában rémségesen le van írva a va-
lóságának nem felel meg; az egész dolog any-
nyiból áll, hogy engem több upesti polgár
felszólított, miszerint olyan hír kering, hogy
Szterényit az éjjel meg akarták fojtani, kér-
jem meg a segéd-szolgabíró, engedje meg,
megnyugtatóssuk végett megvizsgálom, meny-
nyiben igaz e hír, ezen kérésem teljesítését,
valamint róla jegyzőkönyv felvételét a segéd-
szolgabíró ur fölőlegesnek találván, minden
további indoklás nélkül megtagadta s békésen
elváltunk, Kelt Ujpesten, 1885. évi február hó
6-án. Dr. Molnár József.

Nyilatkozat. Alólirott tisztelettel értesí-
tem a „Ujpest és Vidéke“ előfizetőit, hogy la-
pomat, melynek kiadó tulajdonosa valék, mai
napon beszünttettem. E beszüntetés ekai részint
szerkesztői akadályok, részint pedig azon csekély
pártolás volt a közönség részéről, melyek engem
résztesítettek; egyuttal tudomására hozom az
igen tisztelt előfizetőknek, hogy a mai napig
fennmaradt előfizetői pénzeik hátralévő részét
készséggel visszafogom szolgáltatni. Ujpest,
1885. január 5-én. Schwarcz Jakab, papirkeres-
kedő és nyomda tulajdonos.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal fele-
lőséget a szerkesztő.

Hirdetések.

Tamaszkodva a bizalomra

melyben a mi Pain-Expeller készítményük több mint
15 év óta a közönség által részesítettik, szabadságot
veszünk magunknak, azokat kik e szert még nem is-
merik, egy kísérlet tételére felhívni. Ezen régelismert
házi-szernek nincs szüksége a reklamra, ez önmaga
által legjobban ajánlatik, a mint azt egy próba iga-
zolni fogja. A Pain-Expeller bedörzsölésre használ-
tatik esz és köszvény ellen. Ára 40 és 70 kr. egy
üvegnek; készletben a legtöbb gyógyszer-tárba. Ha-
misítványok elkerülése végett, csakis „Richter-féle
horgony Pain-Expeller“ kérendő s semmi esetre se
más fajta. Richter F. Ad. és társa, Bécs. —
Prágában az „arany oroszán“ gyógyszer-tárban,
Niklasplatz 7.

Bartalits Imre könyvkiadó-hivatalában
megrendelhető:

TISZA-ESZLÁR

a multban és jelenben.

A zsidókról általában. — Zsidó mysteriumok. — Rituális
gyilkosságok és vérdíjazatok. — A tiszta-eszlári eset.

IRTA: ÓNODY GÉZA,
országgyűlési képviselő.

Ára 1 frt. 50 kr.

Ujpesten, Tavasz-utca
és Erzsébet-utca sarkok
6-ik házszám, 4-ik ajtó alatt el
vállaltatnak mindenemü
kézimunkák:
közönséges és monogram-hímzések
olcsó és pontos elkészítés mellett.

LISZKA SÁMUEL

gépész

Ujpest, Fő-ut 40. sz.

Vállal mindenemü gépjavitásokat, ugy
mint gőzmozdonyokat, (bár minő rozszak is)
jót állás mellett és jutányosan.

Régi sorvető gépek tökéletes
munkára és könnyű kezelésre átalakítanak.

Bartalits Imre könyvkiadó-hivatalában
BUDAPEST,

VIII. Eszterházy-utca 12. sz.

megjelent és megrendelhető:

VÉDBESZÉDEK

politikai sajtóperekben.

Hentaller Lajos, Hoitsy Pál, Kászonyi Dá-
niel, Kovács Pál, Pázmány Dénes, Schäffer
László, Szalay Imre és Verhovay Gyula
védelmére mondotta

KOMJÁTHY BÉLA

Ára 1 frt. 20 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Publikomében! Fizesse-
tek posta otalvánnyal a
„Füstölő“-re, mert abban
mivelönk gyakran tholá-
koztok.

„FÜSTÖLŐ“

legolcsóbb magyar élelplapra.

Megjelenik havonként kétszer.
A hó 1-jén és 16-án.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 2 frt.
Fél évre 1 frt.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz:
(Budapest, VIII. Eszterházy-utca 12. sz.) küldendők.

KIADÓ-TULAJDONOS: BARTALITS IMRE.

Gyűjtöknek minden tíz előfizető után egy tiszteletpéldányt adunk.

Negyedik évfolyamát kezdő lapunk irányáról ezuttal szólni nem akarunk. Azt
mondják beszélni ezüst, hallgatni arany. Bölcs hallgatásunknak meg van a mertje. Arról
azonban biztosítjuk előfizetőinket, hogy eddigi irányunkat egy hajszálalig meg nem vál-
toztatjuk. Et si fractus illabatur orbis!

Együtt érezünk a néppel. Tudjuk, hogy annak hol s mi fáj, de tudjuk azt is,
hogy a nép érdekeinek ellenesei az élcz fegyverével hol és mikor sérthetők legjobban?
A nép érdekeiért mindenkor sikra szállunk!

A kiadó és szerkesztő.